

**ӘЛ-ФАРАБИ АТЫНДАҒЫ ҚАЗАҚ ҰЛТТЫҚ УНИВЕРСИТЕТІ
ФИЛОСОФИЯ ЖӘНЕ САЯСАТТАНУ ФАКУЛЬТЕТІ
ӘЛЕУМЕТТАНУ ЖӘНЕ ӘЛЕУМЕТТІК ЖҰМЫС КАФЕДРАСЫ**

Әлеуметтік жұмыстың теоретикалық концепциялары мен модельдері

Орындаған: Ермаханова Салтанат

Әлеуметтік жұмыс деген не?

ӘЛЕУМЕТТІК ЖҰМЫС-АДАМДАРҒА
КӨМЕК КӨРСЕТУДІ ЖҮЗЕГЕ АСЫРАТЫН,
ӨМІРДЕ КЕЗДЕСЕТІН
ҚИЫНШЫЛЫҚТАРДА ОЛАРҒА ҚОЛДАУ
ЖАСАЙТЫН ӘЛЕУМЕТТІК ҚЫЗМЕТТІҢ
ТҮРІ.

НЕГІЗГІ ЖҰМЫСЫ:
ӘЛСІЗ ТОПТАРДЫ
ҚОРҒАУ МЕН
ОЛАРДЫ ҚОЛДАУ

ӘЛЕУМЕТТІК ЖҰМЫСТЫҢ ТАРИХЫ

Жер бетінде адамзат пайда болғаннан бастап “әлеуметтік жұмыс” қоғамдық құбылысқа айналды. Қоғам өз даму кезеңдерінде сол қоғам мүшелеріне әлеуметтік қамсыздандыру жолында түрлі көмек формаларын қолданған. Алғашқы рулық қоғамда көмек және өзара көмек түсініктері қолданысқа енді. Осыған сәйкес әрбір көмектің объектісі мен субъектісі дәстүрлік ұстанымдарға, түрлер формасына және қоғам мүшелерінің бір-біріне деген рулық көмек көрсетуімен анықталған.

Әлеуметтік жұмыс түсінігінің көптеген мағыналық түрлері бар. Осы түсініктердің ішінде базалық түсінік ол әлеуметтік жұмыстың болжау ерекшелігі.

Қазіргі менеджмент негізін қалаушылардың бірі Анри Файоль былай дейді: “Басқару – бұл көріпкелдік, алдын ала көру, ал көру – бұл ендігі әрекет ету”. Яғни, болжау болмай жоспар құрылмайды. Болжаудың әлеуметтік салада жоспарлануы қазіргі таңда өте ауқымды мәселе.

Әлеуметтік жұмыстың ең бір маңызды міндеттерінің бірі- ол қоғамдағы басты проблеманы анықтап, сол проблеманың шешілу технологиясы мен әдістерін дұрыс таңдай білу, соның ішінде болжау әдістерін дұрыс қолдана білу.

Әлеуметтік жұмыстың болжау әдістерін әртүрлі тұрғыдан қарастыру, оны ғылыми түрде дәлелдеу біздің осы жұмысымыздың алдына қойған мақсаты болып табылады. Әлеуметтік жұмыстың болжау әдістерінің типологиясын жасау да жұмыстың басты мақсатына енеді.

Ауқымы кең, жан-жақты проблема болғандықтан, оны әлеуметтанудың бір саласы деп қабылдауға болады.

Ғылым ретінде әлеуметтік жұмыстың дамуының ғасырлық тәжірибесі шетелдерде тек әлеуметтік ойлаудың классикалық парадигмаларын модернизациялау ғана ықпал етіп қана қоймай, сонымен бірге қоғамның әлеуметтік қайта құрылуындағы жаңа ағымдардың ғылыми негізін салды. Қазіргі уақытта әлеуметтік жұмыс теориясының дамуы дау тугызады. Оның ғылымдар жүйесіндегі орны туралы мәселе талқылануда. Әлеуметтік жұмыс теориясының ғылым ретінде қалыптасқандығы туралы болжам жасауға мүмкіндік беретін барлық құрылымдық белгілерге ие: оның өзіндік зерттеу объектісі, пәні, оған тән заңдылықтары, іс-әрекеттің арнайы түсініктері, категориялары, әдіс-тәсілдері бар. Осымен бірге оны қолданбалы ғылымдар тобына жатқызады және пәнаралық ретінде сипаттайды.

Тәуелсіздік алғаннан кейін елімізде 1990ж. әлеуметтік салада жоғары оқу орындарында әлеуметтік жұмыс мамандығы бойынша бөлімдер ашыла бастады. Қазақ мемлекеттік университеті, жаңа атауы бойынша Әл-Фараби атындағы Қазақ Ұлттық университетінде әлеуметтік жұмыс бөлімі ашылды. Осы уақыттан бері жоғары білікті әлеуметтік қызметкерлер дайындала бастады. 1990ж. әлеуметтік қызметкерлердің дайындықтары күшейе түседі. Республиканың басқа да жоғарғы оқу орындарында әлеуметтік жұмыс бөлімі ашыла бастады. Қазіргі таңда еліміздің жеті жоғарғы оқу орындарында әлеуметтану кафедрасы құрылған. Әл-Фараби атындағы Қазақ мемлекеттік университетінде және Л.Гумилев атындағы Еуразия ұлттық университетінде әлеуметтік қызметкерді жоғары деңгейде дайындау жүзеге асырылуда. Бұл жоғары оқу орнында педагоктар, әлеуметтік жұмыс саласын зерттейтін ғалымдар, әлеуметтік жұмыс ғылымы саласындағы ғалымдар жұмыс жасайды. «Әлеуметтік жұмыс» – бұл тарихымыздағы жаңа атау, жаңа прогресс болып саналады.

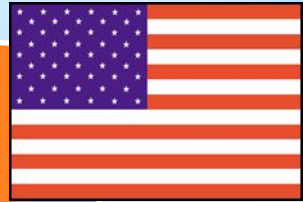

Әлеуметтік жұмыстың негізгі модельдері

ЕУРОПАЛЫҚ

Әлеуметтік қамсыздандыру жүйесінің даму тарихы өте ұзақ мерзімді қамтиды. Мемлекеттің рөлі біршама жоғары. Қоғамдық әлеуметтік көмек негізінде қалыптасты.

АМЕРИКАЛЫҚ

АҚШ-тағы әлеуметтік жұмыстың тарихы салыстырмалы түрде қысқа мерзімді қамтиды. Халықты әлеуметтік қорғауда мемлекеттің рөлі жоғары. Мемлекеттік құрылымының рөлін біршама азайту. Жеке қайырымдылық қоры жақсы дамыған.

Әлеуметтік жұмыс теориясының негізгі принциптері

1.Жалпы принциптер-әлеуметтік жұмыс стратегиясын көрсететін танымдық және практикалық бағыттары

белсенділік принципі

«тұлға-қоршаған орта»
принципі

«тұлға – айнала»принципі

«мен және басқалар» принципі

2.Тұжырымдық принциптері

3.Этикалық принциптері

4.Операциялық принциптері

Әлеуметтік жұмыстың негізгі түсініктері

Әлеу
метт
ік
қорғ
ау

Әлеу
метті
к
қолд
ау

Әлеу
метт
ік
көме
к

Әлеу
метті
к
жұм
ыс

Әлеу
метті
к
саяса
т

Әлеу
метті
к
басқ
ару

Әлеу
метті
к
сақт
анды
ру

Әлеу
метті
к
реаби
литац
ия

Экономика

Политология

**Әлеуметтік
жұмыс
теориясы**

Этика

Құқық

Денсаулық сақтау

Әлеуметтік қызметкердің бейнесі

И. А. Зимняя әлеуметтік қызметтердің 13 профессионалды ролін функционал арқылы анықтаған:
- әлеуметтік қызметкер-ол адамдар, топтар, халық ішінен қиындықтары барын анықтайды, кризисті ситуацияда, қиын жолдарға түсуі адамдарды тексереді. Оның негізгі тапсырмасы мәселе, туғызатын, қоғам факторларын анықтау.

Клиентті анықтаушы(outreach worker) деп аталады.

Брокер(broker) – проблемасы бар адамдарға тиісті көмек көрсету орнына жіберу. Яғни әлеуметтік мекемелерді халыққа таныту және оған орналастыру.

Буфер (mediator) - екі топ пен адам арасында болуы мүмкін, сондықтан оның міндеті осы екеуінің арасындағы келіспеушілікті тоқтату бірге жұмыс істеуге үйрету.

Адвокат, қорғаушы (advocate) – қорғауды қажет ететін адамдардың құқығын қорғаушы әлеуметтік қызметкер.

Бағалаушы (evaluator) – ақпаратты жинаушы әлеуметтік қызметкер, тұлғаның топтың проблемасын бағалау, шешім табуға көмектесу.

Мобилизатор (mobilizator) – проблеманы шешуді болмайды, оның міндетін шешу жолдарын табу, істі бастау, ұйымдастыру. Ол өз жеке адам әрекет немесе ішіндегі әрекет болуы мүмкін.

Оқытушы (teacher) – ақпарат береді, халыққа білімін дамытуға көмектеседі .

Корректорлы әрекет (Behavior chorder) – ол адамның істерін, әрекеттерін өзгерту, топтың немесе тұлғаның қабылдауына өзгерту енгізуші.

Консультант (consultant) – кешен проблемасын шешуде басқа жұмыскерлермен немесе ұжыммен бірігіп жұмыс істеуші.

Проектоист (Community plaanner) – бірігіп жұмыс істеушілер, қызметінің бағдарына, дамуына өз үлесін қосуда.

Ақпарат менеджері (Data mannader) - әлеуметтік орта туралы мәлімет жинап таратушы.

Администратор (administrator) - әлеуметтік көмек мекемесі ақпаратты, мекемені , ұйымды басқарушы.

Қорытынды

Осы заманға сай әлеуметтік жұмыскер өз саласын жақсы меңгерген, психологиялық мән жайды, өмірдің тіршілік әрекетін заңды игерген дәрігерлік – психологиялық құзіреттілік ықыласпен көмектесетін, мейірімді, жоғарғы өнегелі қасиеттері бар болуы керек. Қазіргі кезде бірде – бір дамыған мемлекет әлеуметтік жұмыскерлерсіз болған емес. Әлеуметтік жұмыскерлер кез – келген мұқтаж болған адамға түйінді мәселесін шешуге көмектеседі. Оларға қарт адамдар, мүгедектер, маскүнемдер, нашақорлар, СПИД-пен ауыратындар жатады. Олар тек қана әлеуметтік жағынан көмек көрсетіп қана қоймай, заңды түрде көмектесуге ат салысады.

**Назарларыңызға
рахмет!!!**

